Redactiunea, Administrațiunea
și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Tĕrgulŭ
Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ.
Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Tĕrgulŭ
Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena
R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto
Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M.
Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în
Budapesta: A. V. Goldberger, Eck-
stein Bernat: în Frankfurt: G. L.
Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ insertiunilorŭ: o seria
garmond pe o colónă 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicărĭ mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o
seria 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 36)

„Gazeta" ese în fiă-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ
6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése
lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele
poștale din întru și din afară
și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ
a administrațiune, piața mare,
Tĕrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ
I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése
lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr.
Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ
12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ
3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a.
séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamen-
tele câtŭ și inserțiunile suntŭ
a se plăti înainte.

Nr. 197.—Anulŭ LVI. Brașovŭ, Duminecă, 5 (17) Septemvre 1893.

Planurĭ diavolescĭ.

Brașovŭ, 4 Septemvre v.

De unŭ timpŭ încóce foile unguresci lățescŭ faimele cele mai miserabile despre turburărĭ și agitațiunĭ rĕsvrĕtitóre, ce s'arŭ face icĭ colo între țĕranii românĭ cu scopŭ ca aceștia sĕ ia ciomagulŭ și sĕcurea și sĕ se ridice în contra Maghiarilorŭ și a deregătorilorŭ unguresci.

Așa fù lățită în dilele din urmă faima, că Românii din ținutulŭ Beiușiului arŭ avé de gândŭ sĕ se rĕscóle în contra Maghiarilorŭ, ba s'a mai disŭ, că „rĕscóla" era pregătită sĕ isbucnéscă chiar în diua în care își serba Țarul Rusiei onomastica. Și ca sĕ dea mincinóselorŭ faime o însemnătate, fisolgăbirĕulŭ dela Beiușŭ cerù sĕ i se trimită ajutorŭ militarŭ două companii de soldațĭ.

Nu cu multŭ înainte de acésta se recuiră miliția din causa pretinsei resvrĕtirĭ a poporului țĕranŭ din Micușŭ, și acum foile unguresci scriu grozăvenii despre pregătirile, ce le-ar face Românii din comuna Poiana de Arieșŭ, de lângă Turda, ca sĕ atace pe Ungurĭ; dicŭ că ei ar âmbla ca turbațĭ nóptea prin satŭ, înarmațĭ cu lopețĭ și furcĭ, și că n'ar mai fi siguri nicĭ unŭ Ungurŭ fața cu acești „sĕlbaticĭ", carĭ țin sfaturĭ secrete în miedŭ de nópte, suntŭ ațițațĭ de nu sciu cine și lățescŭ spaimă și grózâ între Ungurĭ — carĭ fiind amenințațĭ cerŭ sĕ vină armată, spre a-i scuti.

Așa-dér miliția se cere pretutindenĭ, ca și când ne-amŭ afla în ajunulŭ unei marĭ revoluțiunĭ. Și décă ne întrebămŭ, ce scopŭ póte avé rĕspândirea unorŭ ast felŭ de faime ticălóse și rĕutăcióse, vomŭ găsi, că este unulŭ din cele mai infernale planurĭ, ce se urzescŭ érâ-șĭ în potriva Românilorŭ din partea dușmanilorŭ limbei și a naționalitățiĭ lorŭ.

E învederatŭ, că faimele despre pregătirĭ ce s'ar face între Românĭ pentru rĕsvrĕtire suntŭ rĕspândite din adinsŭ și nu țintescŭ la alta, decâtŭ ca sĕ se lățéscă în țĕră și în lume credința, că într'adevĕrŭ s'ar afla între Românĭ „agitatorĭ" primejdioșĭ, carĭ prin ațițarea poporului arŭ voi sĕ turbure liniștea și sĕ rĕstórne ordinea publică.

Poporulŭ românŭ este în adevĕrŭ câtŭ se póte de mâhnitŭ din causa nedreptățilorŭ și a asupririlorŭ, ce trebue sĕ le îndure, dér e vorba sĕ se înfățiseze starea lucrurilorŭ așa, că numai nisce „rĕsvrĕtitorĭ" arŭ face pe poporŭ sĕ crédă, că este asupritŭ și că ei l'ar sumuța la rĕscólă.

Ca „agitatorĭ" și „rĕsvrĕtitorĭ" suntŭ privițĭ cei ce apĕră drepturile poporului cu cuvĕntulŭ și cu péna și pentru acésta suntŭ înfundațĭ în temnițe. Pentru ca sĕ pótă continua adversarii noștri góna în contra acestorŭ pretinșĭ agitatorĭ și sĕ pótă zădărnici astfelŭ lupta nóstră pentru apĕrarea drepturilorŭ și a intereselorŭ de viață ale poporului, lovindŭ totŭ mai tare și necurmatŭ în conducĕtorii lui, ei trebue sĕ aibă unŭ pretextŭ. Trebue sĕ se dică, că acești conducĕtorĭ n'au altă țintă, decâtŭ a rĕsvrĕti și a rĕscula poporulŭ în contra statului ungarŭ, că lupta lorŭ nu este dréptă și legală, ci tinde la rĕsturnarea și nimicirea Ungariei.

Susțiindŭ aceste, prin faime rĕutăcióse și dușmănóse, cei dela putere vorŭ sĕ-șĭ câștige unŭ titlu ca sĕ pótă dice: Așadér josŭ cu ei cu toțĭ! Trebue sĕ-i nimicimŭ! Haidețĭ voi cei din dietă sĕ aducemŭ legĭ nouĕ, pentru ca sĕ împiedecămŭ în viitorŭ orĭ-ce mișcare națională între Românĭ! Haid' și tu guvernule sĕ i-aĭ cele mai stricte mĕsurĭ, ca sĕ sdrobimŭ spiritulŭ de opoziția dintre Românĭ!

De aceea s'au pusŭ la cale cu atâta grabă procesele de presă din urmă, de aceea li s'au datŭ acusațiile în procesulŭ pentru „Replică" pedepse atâtŭ de marĭ, ca sĕ pótă dice, totŭ ei, carĭ ne prigonesc, în dietă: Étă până unde au ajunsŭ lucrurile, nu mai merge cu mijlócele de până acuma, trebue sĕ dațĭ guvernului împuternicire sĕ ia mĕsurĭ estraordinare pentru a strivi oposiția Românilorŭ!

Vețĭ vedé, că se vorŭ afla și de acei „părințĭ ai patriei," carĭ nu se vorŭ sfii a cere în dietă ca guvernulŭ se procédă fată cu noi Româniĭ, cum procede acum guvernulŭ austriacŭ față cu Cehiĭ în Boemia. O fóiă guvernamentală maghiară din Pesta „Magyar Ujság" vorbindŭ de starea esceptională întrodusă în Praga și jurŭ dice între altele: „Românii noștri potŭ sĕ 'nvețe acuma din sórtea Cehilorŭ. Noi încă n'amŭ întrebuințatŭ în contra lorŭ mĕsurĭ esceptionale.*) și Româniĭ noștri se bucură de tóte libertățile (sic!) ce-loralalțĭ cetățenĭ. Răbdarea nóstră e aprópe sĕ ne părăséscă, dar încă nu amŭ perdut'o. Décă însĕ poporulŭ românŭ ar îmbrățișa politica trădătóre de patriă a ultraiștilorŭ sĕi, atuncĭ mâna guvernului unguréscŭ va fi fată cu elŭ, celŭ puținŭ așa de tare și cumplită, cum este a guvernului austriacŭ amintitŭ față cu Cehiĭ."

Étă ce le umblă prin capŭ contrarilorŭ noștri! Étă ce dorințe nutrescŭ ei fată cu Românii! Étă de ce foile unguresci se bucură așa de multŭ, că guvernulŭ Taatfe a făcutŭ începutulŭ cu mica „stare de asediu." O singură fóiă pare a fi îngrijată de urmările acelui pasŭ pentru întréga monarchiă, dér și acésta gândindu-se la Românĭ și la celelalte naționalitățĭ, își dă pe față arama scriindŭ: „Starea de asediu e întrodusă! Insĕ *încă nu la noi*, ci numai în Praga și împrejurime!..."

In fața acestorŭ planurĭ rĕută-cióse și dușmănóse față cu noi și cu libertatea nóstră, în fața metehnelorŭ de carĭ contrarii noștri se folosescŭ spre a înfățișa pe Românĭ ca pe nisce rĕsvrĕtitorĭ: noi sĕ nu uitămŭ nicĭ măcarŭ pe o clipită, că Românului, care are apĕratŭ o causă atâtŭ de sfântă, cum este causa națiunei sale, nu i-se cuvine sĕ-șĭ pérdă seriositatea și demnitatea pretinsă de împrejurările grele în care se află.

Sĕ nu șovăimŭ, dér sĕ nicĭ nu pășimŭ în urmele celorŭ dela Turda și Oradea-mare. Cu credința și cu energiă sĕ susținemŭ postulatele nóstre naționale și sĕ stăruimŭ din rĕsputerĭ pentru realisarea lorŭ, luptândŭ pe tĕrĕmŭ legalŭ în unire și cu încredere în dreptatea causei nóstre și în viitorulŭ nostru. Atuncĭ spulberate și nimicite vorŭ fi tóte încercările de a ne băga în tărbăcélă, de a ne sparge rêndurile și de a ne nimicì, prin viclene uneltirĭ și cu forța brutală.

*) Dér ce suntŭ mĕsurile despotice întrebuințate de 25 de ani în Ardélŭ, décă nu mĕsurĭ esceptionale? Red.

CRONICA POLITICA.

— 4 (16) Sptemvre.

In sĕptĕmâna acésta, gazetele unguresci s'au ocupatŭ multŭ cu rĕspunsurile date de Majestatea Sa către deputațiunile clerului românŭ. Foile guvernamentale dicŭ, că Majestatea Sa a datŭ o puternică dovadă, că este întru tóte una și necondiționatŭ spriginitorŭ alŭ „ideei de statŭ maghiarŭ". Vorbindŭ despre rĕspunsulŭ datŭ clerului românŭ gr. or., „Pester Lloyd" aduge dicêndŭ: „Acum Românii au primitŭ dela loculŭ celŭ mai competentŭ rĕspunsulŭ la Memorandulŭ lorŭ. Majestatea Sa le poruncesce respectŭ către constituțiă și legĭ, precum și bună înțelegere cu celelalte naționalitățĭ; va sĕ dică hotărîtŭ le

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Gruia lui Novacŭ.

I

In vremile de demultŭ
N'a fostŭ armă pe pămêntŭ,
Nicĭ pușca, nicĭ sabia,
Ca sĕ prindă pe Gruia.
In țéra Hațegului
La birtu 'mpĕratului,
La cerdacu
Lui Novacu
Este-o masă rotilată,
Mésă frumósă de pétră,
Unde ședŭ Novacii rótă
Și beau di și nóptea tótă;
Bea Iovanŭ
Și Grozovanŭ
Și cu Gruia lui Novacŭ,
Și cu bĕtrânulŭ Novacŭ;
Toțĭ ișĭ beau și-șĭ liboveau
Și la Dumnedeu gândiau.
Numai Gruia lui Novacŭ
Șede mulcomŭ supĕratŭ,
Cu clopulŭ pe ochĭ lăsatŭ
Nebeutŭ și nemâncatŭ.

Dér Novacŭ se cam gândia
Către Gruița dicea:
Mĕ Gruiță, fĕtulŭ meu,
Mĕ copile, dragulŭ meu,
De ce ședĭ tu supĕratŭ
Nebeutŭ și nemâncatŭ
Cu clopulŭ pe ochĭ lăsatŭ?
Orĭ banii țiĭ-ai gătatŭ,
Orĭ ți-e gândulŭ de-nsuratŭ,
Orĭ ți-e dorŭ de Țĕrigradŭ?
— Banii nu mi-i-am gătatŭ
Nicĭ mi-i gândulŭ de-'nsuratŭ,
Că fetele m'au lăsatŭ
Séra nu mĕ lasă-'n satŭ,
Dér mi-i dorŭ de Țĕrigradŭ!
Bĕtrânulŭ din capŭ clătia
Și către Gruia dicea:
— Mĕ, Gruiță, fĕtulŭ meu,
Mĕ băete, dragulŭ meu,
Sĕ te-asculte Dumnedeu,
Că de-ascultĭ nu-i umbla rĕu:
Lasă-te de pribegiă
Și te dă la plugăriă,
Dă-țĭ palośulŭ pe doi boi
Și sabia pe altĭ doi,
C'acasă mai avemŭ doi
Facemŭ plugŭ cu șése boi
Și-omŭ plugări amêndoi!

Tu ești unŭ pruncuțŭ brughiu,
Vinulŭ turcescŭ ii bețiu;
Țĕrigradu-i orașŭ mare,
Dómne! multŭ bine mai are,
Dér pe tine totŭ l'ar da
De te-ar puté căpăta!
Beția-i blăstĕmățiă,
Bagă voinici la robiă;
Bețiа-i mare sodomŭ,
Prăpădesce capŭ de omŭ!
Gruia atuncea grăia:
— Ce va fi, vomŭ mai vedea,
Aducețĭ arme la mine
Sĕ le-'ncingŭ odată bine,
Că de s'ar scula lumea
Tótă spre perirea mea,
Eu din cale nu m'oiu da
Pănă capu-'n susŭ mi-a sta!

II

Armele-i le-aducea
Pe lângă elŭ le 'ncingea,
Dómne, bine-i mai ședea.
Tocma-'n Țerigradŭ mergea.
Déră Gruia când pleca
Către tată-so dicea:
Nicĭ n'oiu bea, nicĭ n'oiu mânca,
Pănă-'n Țĕrigradŭ n'oiu da,
Tóte crișmele-oiu âmbla
Pănă de vinŭ bunŭ voiu da,
Si-o pivniță rĕcorósă
Și-o crișmăriță frumósă.

III

Cum a disŭ, a și lucratŭ,
In Țĕrigradŭ a întratŭ,
Tóte crișmele-a âmblatŭ
Pănă ce-'n urmă s'aședatŭ
La Anița
Crișmărița,
In cornulŭ piațului
La crișmele Iovului;
Lângă mésă se punea
Și Aniței poruncea:
— Tu Aniță
Crișmăriță,
Adu-mĭ treĭ vedre de vinŭ,
Sĕ-țĭ dau treĭ galbinĭ deplinŭ!
— Și Anița
Crișmărița
Védra-'n mână o prindea
Și-'n pivniță se ducea
De vinŭ roșu o umplea
Lui Gruiță o ducea;
Gruia-'n mână o prindea
Apoi la gură-o punea,